

Centrālā statistikas
pārvalde

«Konsultē vispirms» principa īstenošana CSP

M. Deaks
2017

Centrālā statistikas
pārvalde

Principa attīstības vēsture

Ar Satversmes spēkā stāšanos pilnā apjomā 1993.gada 6.jūlijā, Latvija ir pievienojusies Rietumu tiesību lokam un atzinusi, ka Latvijas tiesību sistēma balstās uz demokrātiskas iekārtas, tiesiskas valsts un **sociāli atbildīgas valsts principiem**

Centrālā statistikas
pārvalde

Konsultē vispirms principa mērķis

Konsultē vispirms principa mērķis ir panākt savstarpējo sapratni starp uzņēmējiem un uzraugošajām iestādēm, veicinot noteikto prasību izpildi, nevis sodu likšanu.

Princips konkretizējās konkrētās tiesību normās vai principa piemērošana notiek tiesību normu interpretācijas un piemērošanas posmā.

Centrālā statistikas
pārvalde

Principa «konsultē vispirms» attīstības vēsture CSP

- Izpratnes veidošanās, ka sadarbība ir labākais līdzeklis rezultāta sasniegšanai par «draudiem ar sodu»
- Izpratnes veidošana par sodu kā galēju piemērošanas līdzekli

Centrālā statistikas
pārvalde

Principa «konsultē vispirms» piemērošanas juridiskā puse

Pamats datu pieprasīšanai:

Statistikas likums:

14.pants. Datu iegūšana no respondenta

(1) Statistikas iestādei ir tiesības pieprasīt, lai respondents sagatavo un sniedz datus par statistisko vienību, arī ierobežotas pieejamības informāciju nolūkā nodrošināt oficiālo statistiku. Respondents statistikas iestādei tās noteiktajā termiņā, formā un apjomā sniedz patiesus datus. Pēc statistikas iestādes pieprasījuma respondents sniedz rakstveida vai mutvārdu paskaidrojumus par šiem datiem.

Centrālā statistikas
pārvalde

Principa «konsultē vispirms» piemērošanas juridiskā puse

Pamats datu pieprasīšanai:

Administratīvā procesa likuma 1. pants:

(3) **Administratīvais akts** ir uz āru vērsts tiesību akts, ko iestāde izdod publisko tiesību jomā attiecībā uz individuāli noteiktu personu vai personām, nodibinot, grozot, konstatējot vai izbeidzot konkrētas tiesiskās attiecības vai konstatējot faktisko situāciju. Administratīvais akts ir arī tāds lēmums, kuru likumā paredzētajos gadījumos iestāde izdod attiecībā uz individuāli nenoteiktu personu loku, kas atrodas konkrētos un identificējamos apstākļos (vispārīgais administratīvais akts).

Centrālā statistikas
pārvalde

Principa «konsultē vispirms» 1. posms

Administratīvais akts (juridisks dokuments), kas konkrētam vai konkrētiem respondentiem uzliek par pienākumu iesniegt datus.

Pamats: Administratīvā procesa likums un Statistikas likums.

Sekas: ir pienākums, bet sankciju piemērošana šajā posmā nenotiek.

Centrālā statistikas
pārvalde

Principa «konsultē vispirms» 2. posms

Pārvalde aktīvi aicina iesniegt pārskatus (juridiski nenoteiktas darbības) - zvana, nosūtām informāciju elektroniski, aicina uz sadarbību, nosūtām atgādinājumu vēstules

Pamats: «Konsultē vispirms» principa aktīva izmantošana

Sekas: ir pienākums, bet sankciju piemērošana šajā posmā nenotiek

Posma ilgums: var paiet pat vairāki mēneši

Centrālā statistikas
pārvalde

Principa «konsultē vispirms» 3. posms

Brīdinājuma vēstule (juridisks dokuments), kas aicina respondentu labprātīgi iesniegt pieprasītos datus, nosakot, ka pretējā gadījumā var tikt piemērots sods

Pamats: Administratīvā procesa likums

Sekas: ir pienākums, bet sankciju piemērošana šajā posmā nenotiek

Laiks: No sākotnējā datu pieprasījuma ir pagājuši vairāki mēneši

Centrālā statistikas
pārvalde

Principa «konsultē vispirms» 4. posms

Pēc brīdinājuma vēstules nosūtīšanas **Pārvalde joprojām aktīvi aicina iesniegt pārskatus (juridiski nenoteiktas darbības)** - zvana, nosūtām informāciju elektroniski, aicina uz sadarbību

Pamats: «Konsultē vispirms» principa aktīva izmantošana

Sekas: ir pienākums, bet sankciju piemērošana šajā posmā nenotiek

Statistika: šajā posmā galvenokārt sāk sniegt datus

Centrālā statistikas
pārvalde

Sankciju piemērošana vai principa «konsultē vispirms» īstenošanas pēdējā iespēja

Tiesiskais nihilisms sasniedzis tādu līmeni, ka bez sankciju piemērošanas, datus nevar iegūt. Pārvalde saskaņā ar Administratīvā procesa likumu izdod izpildrīkojumu, piemērojot naudas sodu.

Pamats: Administratīvā procesa likums

Sekas: ir pienākums maksāt piespiedu naudu

Laiks: No sākotnējā datu pieprasījuma ir pagājuši vairāki mēneši

Centrālā statistikas
pārvalde

Sankciju piemērošana vai principa «konsultē vispirms» īstenošanas pēdējā iespēja

Pēc izpildrīkojuma izdošanas, nereti respondents pats sazinās ar Pārvaldi vai sāk sniegt datus.

Pamats: «Konsultē vispirms» principa aktīva izmantošana

Sekas: ja respondents ir iesniedzis datus, bet nav labprātīgi samaksājis sodu, Pārvalde neuzsāk tā piedziņu, jo dati ir saņemti un sākotnējais mērķis ir sasniegts

Centrālā statistikas
pārvalde

Sankciju piedziņa

Ja pēc izpildrīkojuma izdošanas dati netiek iesniegti un piespiedu nauda nav samaksāta labprātīgi, Pārvaldes tās piedziņu nodod tiesu izpildītājam.

Pienākums iesniegt datus saglabājas.

Statistika: līdz 20 gadījumi gadā, kad nododam piedziņu tiesu izpildītājam

Centrālā statistikas
pārvalde

«Konsultē vispirms» vadlīnijas CSP

Vadlīnijas CSP mājaslapā:

http://www.csb.gov.lv/sites/default/files/Respondentiem/em_vadlinijas_konsulte_vispirms_12072017.pdf

Vadlīnijas paredzētas darbiniekiem, kuru tiešie pienākumi saistīti ar datu vākšanu un respondentu konsultēšanu.

Centrālā statistikas
pārvalde

Paldies!

